

دوره می متوسطی دوم

(پایه دهم انسانی)

۱۷ اسفندماه ۹۷

ردیف	مواد امتحانی	صفحه‌ی
۱	فارسی و نگارش (۱)	۴
۲	عربی زبان قرآن (۱)	۵
۳	دین و زندگی (۱)	۷
۴	دین و زندگی (۱) (شاهد و گواه)	۸
۵	زبان انگلیسی (۱)	۹
۶	ریاضی و آمار (۱)	۱۰
۷	اقتصاد	۱۱
۸	اقتصاد (شاهد و گواه)	۱۲
۹	علوم و فنون ادبی (۱)	۱۳
۱۰	تاریخ (۱) ایران و جهان باستان	۱۴
۱۱	جغرافیای ایران	۱۶
۱۲	جامعه‌شناسی (۱)	۱۷
۱۳	منطق	۱۸
۱۴	منطق (شاهد و گواه)	۱۹

بنیاد علمی آموزشی قلمچی (وقف حام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ - تلفن چهار رقمی ۶۴۶۳-۰۲۱ داخلی ۱۶۵

«تمام دارایی‌ها و درآمدهای بنیاد علمی آموزشی قلمچی وقف عام است بر گسترش دانش و آموزش»

پدیدآورندگان آزمون

طراحان:

نام طراحان	نام درس
افسانه احمدی، حمید اصفهانی، سپهر حسن خان پور، آکیتا محمدزاده	فارسی و نگارش (1)
درویشعلی ابراهیمی، علی اکبر ایمان پرور، مریم آقایی، سعید جعفری، رضا معصومی، مجید همایی	عربی زبان قرآن (1)
محمد آقاصالح، فاطمه سادات خلیل پورسیدی، محمد رضایی بقا، محمدعلی عبادتی، محمد مقدم، شاهد گواه	دین و زندگی (1)
سپیده عرب، جواد مؤمنی	زبان انگلیسی (1)
حمید زرین کفش، اسماعیل زارع، امیر زراندوز، مهدی ملارمضانی	ریاضی و آمار (1)
مریم بوستان، علیرضا رضایی، مهدی کاردان، زهرا محبوبی نژاد، شاهد گواه	اقتصاد
محسن اصفری، سعید جعفری، شبنم رضانی، عارفه سادات طباطبایی نژاد، اعظم نوری نیا	علوم و فنون ادبی (1)
منصوره حاجی زاده، سکینه سادات سعیدیان، مهدی کاردان، الهام میرزائی، بهروز یحیی	تاریخ (1) ایران و جهان پاستان
معصومه حسینی صفا، منصوره حاجی زاده، مهدی کاردان، محمدابراهیم علی نژاد، الهام میرزائی	جغرافیای ایران
مریم بوستان، علیرضا رضایی، هژیر رحیمی، محمدابراهیم مازنی	جامعه‌شناسی (1)
کوثر دستورانی، فاطمه شهیمی، مانده سادات شاهمرادی، شاهد گواه	منطق

گزینشگران و ویراستاران:

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستار استاد
فارسی و نگارش (1)	حمید اصفهانی	حمید اصفهانی	سپهر حسن خان پور
عربی زبان قرآن (1)	مریم آقایی	مریم آقایی	درویشعلی ابراهیمی، حسام حاج مؤمن
دین و زندگی (1)	محمد آقاصالح	محمد آقاصالح	سکینه گلشنی
زبان انگلیسی (1)	سپیده عرب	سپیده عرب	حامد بابایی، فریبا توکلی
ریاضی و آمار (1)	حمید زرین کفش	حمید زرین کفش	محمد بحیرایی، سهیل حسن خان پور
اقتصاد	علیرضا رضایی	علیرضا رضایی	سارا شریفی
علوم و فنون ادبی (1)	اعظم نوری نیا	اعظم نوری نیا	الهام محمدی، حسن وسکری
تاریخ (1) ایران و جهان پاستان	مانده سادات شاهمرادی	مانده سادات شاهمرادی	حبیبه محبی
جغرافیای ایران	معصومه حسینی صفا	معصومه حسینی صفا	
جامعه‌شناسی (1)	هژیر رحیمی	هژیر رحیمی	—
منطق	کوثر دستورانی	کوثر دستورانی	فرحناز خان محمدی

گروه فنی و تولید

مدیر گروه: لایلا فیروزی (اختصاصی)

مسئول دفترچه: حبیبه محبی (اختصاصی)

حروف نگاری و صفحه آرایی: مهشید ابوالحسنی

مدیر واحد مستندسازی و مطابقت با مصوبات: مریم صالحی

مسئول دفترچه‌ی مستندسازی: فریبا رئوفی

نگارتن چاپ: سوران نعیمی

*دانش آموزان گرامی: برای دیدن سوال‌های دام‌دار و اشتباهات پرتکرار آزمون به صفحه‌ی مقطع خود مراجعه کنید و نظر خود را در مورد سؤالات دام‌دار و اشتباهات پرتکرار بنویسید.

فارسی و نگارش (۱)

-۱

(افسانه امیری)

بارگی: اسب / ترگ: کلاه خود / خصم: دشمن / جنود: سپاهیان

(واژه، واژه‌نامه‌ی کتاب فارسی)

-۲

(سپهر حسن خان پور)

املای «زجر» به همین شکل درست است.

(املأ، صفحه‌ی ۱۰۳ کتاب فارسی)

-۳

(سپهر حسن خان پور)

واژه‌های ممال در ابیات:

حجیب: حجاب / رکیب: رکاب / حسیب: حساب / عتیب: عتاب

(دانش‌های ادبی و زبانی، صفحه‌ی ۱۰۲ کتاب فارسی)

-۴

(سپهر حسن خان پور)

سزد (می‌سزد): مضارع اخباری

اگر سرش را در کنار بداری: مضارع التزامی

اگر زمانی از کارزار بر آسای: مضارع التزامی

(دانش‌های ادبی و زبانی، صفحه‌ی ۱۰۰ کتاب فارسی)

-۵

(آلیتا مفسر زاره)

بررسی بخش مورد اشاره‌ی ابیات:

الف) بری را نكوهش كردن از دانا نشاید: «دانا» متمم است.

ب) ایام مرغی چو من را صید نكرده است: «ایام» نهاد است.

ج) تربتم بنفشه‌زار شود: «تربت» نهاد است و «بنفشه‌زار» مسند.

د) این فرزند اهل نخواهد شد: «این فرزند» نهاد و «فرزند» هسته‌ی آن است.

هـ) در آشیان من هم مشت خاری پیدا می‌شود: «مشت خار» نهاد است.

و) لاله‌زاری پیدا می‌شود: «لاله‌زار» نهاد است.

(دانش‌های ادبی و زبانی، صفحه‌ی ۸۵ کتاب فارسی)

-۶

(آلیتا مفسر زاره)

در عبارت «گرچه نبود در نگارستان خط مشکین غریب»، «غریب» مسند فعل «نبود» است که پس از آن آمده است.

(دانش‌های ادبی و زبانی، صفحه‌های ۸۵ و ۸۶ کتاب فارسی)

-۷

(عمید اصفهانی)

به جز بیت گزینه‌ی «۲»، در همه‌ی ابیات حرف «که» جمله‌ی غیر ساده ساخته است.

(دانش‌های ادبی و زبانی، صفحه‌ی ۸۱ کتاب فارسی)

-۸

(عمید اصفهانی)

تشبیه «تصوّر» به «باغ»، «وصل» به «شاخ»، «بلا» به «تیر» و «همت» به «چراغ» در ابیات دیده می‌شود.

(آرایه‌های ادبی، مشابه صفحه‌ی ۸۲ کتاب فارسی)

-۹

(کتاب جامع)

بیت صورت سؤال می‌گوید نباید رشته‌ی پیوند با وطن را برید. بیت گزینه‌ی «۱» می‌گوید «حبّ وطن» حدیث صحیحی است، ولی نمی‌توان به این توجیه که «من در این مکان زاده شدم»، خود را به کام مرگ داد.

در بیت گزینه‌ی «۲»، شاعر با اشاره به حدیث «حبّ وطن از ایمان است»، می‌گوید شناخت وطن، مایه‌ی قربانی وطن شدن را فراهم می‌کند. در بیت گزینه‌ی «۳» شاعر می‌گوید حدیث «حبّ وطن از ایمان است» صحیح است، ولی ابتدا باید وطن را شناخت، که منظور شاعر، عالم بالاست. در بیت گزینه‌ی «۴» نیز پروین اعتصامی می‌گوید درست است که یونان وطن حکیمان بوده است، اما این به آن معنا نیست که هر فرد یونانی، حکیم باشد.

(مفهوم، صفحه‌ی ۸۶ کتاب فارسی)

-۱۰

(کتاب جامع)

در آیه‌ی صدوشصت و نه سوره‌ی آل عمران می‌خوانیم: «و کسانی را که در راه خدا کشته شده‌اند، مرده مپندار، بلکه اینان زنده‌اند و در نزد پروردگارش روزی دارند». بیت گزینه‌ی «۱» وصف شخصی است که قصد دارد با کشت و کشتار، به خدا نزدیک شود. بیت گزینه‌ی «۲» می‌گوید عشق جنگجویی است که مردگان را زنده می‌کند. بیت گزینه‌ی «۳» در مصراع نخست مفهوم آیه را تکرار می‌کند و بیت گزینه‌ی «۴» می‌گوید برای آن که پنده‌دانه‌ای تبدیل به جامه‌ی تازه‌ی زبهارو یا کفن شهیدی شود، زمان لازم است.

(مفهوم، صفحه‌ی ۸۶ کتاب فارسی)

عربی (زبان قرآن (۱))

-۱۱

(رضا معصومی، ترجمه، صفحه‌ی ۴۸)

«كانت ... قد دلتنا»: ما را راهنمایی کرده بود (ماضی بعید) / «زميلتنا»: هم‌شاگردی‌مان، همکارمان / «على خواصّ الأعشاب الطّيبة»: درباره خواص دارویی گیاهان / «قبل السّفر»: قبل از سفر

-۱۲

(رضا معصومی، ترجمه، ترکیبی)

«ربّ»: ای پروردگرم / «إني»: من، همانا من / «أعوذُ»: پناه می‌برم / «بک»: به تو / «أن أسألک»: از تو بخواهم / «ما»: آنچه که، چیزی که / «لیس لی به علمٌ»: به آن دانشی ندارم

-۱۳

(درویشعلی ابراهیمی، ترجمه، ترکیبی)

«منّ»: هرکس / «أضاع»: تباه سازد (فعل شرط: مضارع التزامی) / «حدثت»: پیش می‌آید (جواب شرط: مضارع اخباری) / «لا یمنک له»: برایش امکان ندارد / «أن یزیلها»: آن را بزاید (از بین ببرد)

ترجمه‌ی درست گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: دانستم که آن نورها از باکتری‌هایی نورانی فرستاده شده‌اند.

گزینه‌ی «۳»: حشرات بر سطح اعضای بدن حیوان می‌نشینند در حالی که او آن‌ها را با دمش می‌راند.

گزینه‌ی «۴»: و اکنون به آن منظره‌های آبی (رنگ) پشت کوه‌های بلند نگاه کن.

-۱۴

(مریم آقباری، ترجمه، ترکیبی)

«الطّیور» جمع مکسر و به معنای «پرندگانی» است.

-۱۵

(سعید یعفری، لغت، صفحه‌ی ۵۰)

ترجمه‌ی صورت سؤال: «آن اندامی است که ماهی می‌تواند به‌وسیله‌ی آن در آب‌ها حرکت کند.» (الدّنب: دم)

ترجمه گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۲»: گناه

گزینه‌ی «۳»: گناهان

گزینه‌ی «۴»: گرگ‌ها

-۱۶

(سعید یعفری، لغت و مفهوم، ترکیبی)

دلیل قاطعی نداریم که او نامه‌های تهدیدآمیز فرستاده شد. (نادرست) / به‌جای «انبعت» باید «بعتّ» به‌معنای «فرستاد» بیاید.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۲»: چگونه می‌توانیم این اتاق تاریک را روشن کنیم؟

گزینه‌ی «۳»: آیا خانه دومی برای گذراندن تعطیلاتی دارید یا نه؟

گزینه‌ی «۴»: ای همکلاسی‌های من!، یک پست صوتی به من رسیده که نیاز به شنیدنش داریم.

-۱۷

(سعید یعفری، لغت، ترکیبی)

جذاب / جالب / زنگ‌درسی / خوب

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: دریاچه / ساحل‌ها / دریاها / کشتی‌ها

گزینه‌ی «۲»: ساختمان / گنبد / خانه‌ها / درها

گزینه‌ی «۴»: مورچه / سگ / اسب / روباه

-۱۸

(درویشعلی ابراهیمی، مفهوم، ترکیبی)

«گاوها به ما شیر تازه می‌دهند.» درست است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۲»: «اردک پرنده‌ای است که در خشکی و دریا و عمق زمین زندگی می‌کند.» نادرست است.

گزینه‌ی «۳»: «حیوانات گیاهان دارویی را نمی‌شناسند.» نادرست است.

گزینه‌ی «۴»: «راننده، فقط تاکسی را می‌راند.» نادرست است.

-۱۹

(مریم آقباری، خوانش کلمات، صفحه‌ی ۵۲)

«یَزَعُ»: فعل مضارع ثلاثی مجرد / «الفلّاحُ»: فاعل و مرفوع / «المجدُّ»: صفت و مرفوع به تبعیت / «أشجارُ»: مفعول و منصوب / «التّفاحُ»: مضاف‌إلیه و مجرور

-۲۰

(مریم آقباری، مکالمه، صفحه‌ی ۵۳)

«برای چه (چرا) به مدائن می‌روید؟ - برای زیارت مزار سلمان فارسی و مشاهده طاق کسری!»

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۲»: «بم» (با چه چیزی) (نادرست)

گزینه‌ی «۳»: چرا به سامرا نمی‌روید؟ (نادرست)

گزینه‌ی «۴»: کی به طاق کسری می‌روی؟ (نادرست)

■ ترجمه‌ی متن:

در بسیاری از کشورهای جهان مناطقی جذاب و آثاری تاریخی و فرهنگی هست که گردشگران را از همه جهان جذب می‌کند و از آن‌جا که ایران یکی از کشورهای تاریخی در جهان است، سازمان یونسکو به ثبت شهرها و مناطقی فرهنگی و تاریخی از آن در لیست میراث جهانی اقدام کرده است. از جمله مناطق تاریخی که گردشگران دوست دارند آن‌ها را ببینند «آرامگاه فردوسی» و «آثار پرسپولیس» و «طاق بستان» و «کتیبه بیستون» و ... است و باید کتابی بزرگ برای شمردن مناطق جذب گردشگری در ایران تألیف کرد!

-۲۱

(مبیر همایی، درک‌مطلب، صفحه‌ی ۶۰ و ۶۱)

گزینه‌ی «۲» می‌گوید: «در بسیاری از کشورهای جهان آثار تاریخی زیبایی هست.»

ترجمه‌ی گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: «بسیاری از جهانگردان در جهان از ایران هستند.»

گزینه‌ی «۲»: «سازمان یونسکو آثار تاریخی در ایران را ثبت نکرده است.»

گزینه‌ی «۴»: «شمردن آثار تاریخی و فرهنگی در ایران آسان است.»

-۲۲

(مبیر همایی، درک‌مطلب، صفحه‌ی ۶۰ و ۶۱)

گزینه‌ی «۴» می‌گوید: «در بسیاری از کشورها مراکز تاریخی از زمان قدیم یافت نمی‌شود.» غلط است.

ترجمه‌ی گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: «بسیاری از مردم دیدار از آثار تاریخی را دوست دارند.»

گزینه‌ی «۲»: «از افتخارات کشورهاست که جهانگردان را به کشورشان جذب کنند.»

گزینه‌ی «۳»: «ایران از بزرگ‌ترین کشورهایی است که آثاری تاریخی و فرهنگی دارد.»

-۲۳

(مبیر همایی، درک‌مطلب، صفحه‌ی ۶۰ و ۶۱)

«خَلَابَةٌ» صفت برای ابتدای مؤخر «مناطق» و مرفوع به تبعیت از آن است.

-۲۴

(مبیر همایی، درک‌مطلب، صفحه‌ی ۶۰ و ۶۱)

«تَجَذَّبَ» فعل مضارع، مفرد مؤنث غائب، معرب، متعدی و ثلاثی مجرد است.

-۲۵

(مبیر همایی، درک‌مطلب، صفحه‌ی ۶۰ و ۶۱)

«السائحون»: فاعل فعل «يُحِبُّ» و مرفوع به «واو» است.

-۲۶

(علی‌اکبر ایمان‌پرور، قواعد، صفحه‌ی ۶۳)

«شاهدتُ» فعل ماضی و مبنی / «أولئك»: اسم اشاره و مبنی / «و»: حرف و مبنی / «إلى»: حرف جر و مبنی / «هنَّ» و «ها»: ضمیر و مبنی / «بذهبنَّ» فعل مضارع جمع مؤنث و مبنی.

-۲۷

(علی‌اکبر ایمان‌پرور، قواعد، صفحه‌ی ۵۱ و ۶۳)

در این عبارت «هذه» مفعول و مبنی است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: «قَوْلٌ» مفعول و معرب است.

گزینه‌ی «۲»: «بَابٌ» مفعول و معرب است.

گزینه‌ی «۴»: «النَّاسُ» مفعول و معرب است.

-۲۸

(علی‌اکبر ایمان‌پرور، قواعد، صفحه‌ی ۵۱)

«استغفروا» فعل امر است و جمله با فعل شروع شده است، پس فعلیه می‌باشد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: «أَحَبُّ» مبتدا و جمله اسمیه است.

گزینه‌ی «۲»: «أَيُّ» مبتدا و جمله اسمیه است.

گزینه‌ی «۳»: «أَكْبَرُ» مبتدا و جمله اسمیه است.

-۲۹

(علی‌اکبر ایمان‌پرور، قواعد، صفحه‌ی ۵۱)

«حُسْنٌ» مبتدا و «الأدب» مضاف‌إلیه و «يَسْتَرُّ» خبر آن است که فعل است نه اسم.

-۳۰

(درویشعلی ابراهیمی، قواعد، صفحه‌ی ۶۳)

در این گزینه دو کلمه «نصّ - الدّرس» مبنی نیستند یعنی معرب‌اند، ولی بقیه کلمات آن، یعنی «إيحت: فعل امر / عن: حرف جرّ / ه: ضمیر / في: حرف جرّ / أل: حرف» مبنی هستند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

در گزینه‌ی «۱»: «تَعُ - قلعة - الوالی» و در گزینه‌ی «۴»: «أى - صناعة - يدويّة -

تجذب» معرب‌اند و در گزینه‌ی «۲»: همه‌ی کلماتش مبنی‌اند: «مَم - من + ما) -

أخذت - هذا».

دین و زندگی (۱)

-۳۱

(مفهم رضایی بقا، فرجام کار، صفحه‌ی ۸۷)

در رابطه‌ی قراردادی، آن چه اهمیت دارد، تناسب میان جرم و کیفر است تا عدالت برقرار گردد.

گاهی پاداش و کیفر، محصول طبیعی خود عمل است و انسان‌ها نمی‌توانند آن را تغییر دهند، بلکه باید خود را با آن هماهنگ کنند.

-۳۲

(مفهم رضایی بقا، آهنگ سفر، صفحه‌ی ۱۰۰ و ۱۰۲)

مطابق سخنان امام علی (ع): «ثمره‌ی المحاسبه‌ی صلاح النفس»

امیرالمؤمنان درباره‌ی چگونگی پیروی از ایشان می‌فرماید: «... امام شما از دنیایش به دو لباس کهنه و از خوراکش به دو قرص نان کفایت کرده است. اما شما قطعاً توانایی این قناعت را ندارید؛ ولی با پرهیزکاری و کوشش [در راه خدا] و عفت و درستکاری مرا یاری کنید.»

-۳۳

(مفهم آقاصالح، آهنگ سفر، صفحه‌ی ۱۰۱)

وجود الگوها، اولاً به ما ثابت می‌کند که راه، موفقیت‌آمیز است؛ ثانیاً می‌توان از تجربه‌ی آنان استفاده نمود و مانند آنان عمل کرد و از همه مهم‌تر این‌که می‌توان از آنان کمک گرفت و با دنباله‌روی از آنان سریع‌تر به هدف رسید.

-۳۴

(مفهم علی عبارتی، اعتماد بر او، صفحه‌ی ۱۱۱)

در دوران نوجوانی و جوانی که دوران تصمیم‌های بزرگ و سرنوشت‌ساز است نیاز شدیدی به توکل و اعتماد بر خداوند حس می‌شود.

هرچه عمر می‌گذرد و قوای انسان به سستی می‌گراید، توان انسان برای تصمیم‌های بزرگ کاهش می‌یابد و بیشتر به مقام و ثروت دل بسته می‌شود (رابطه‌ی مستقیم).

-۳۵

(فاطمه‌سارادت فلیل پورسیری، اعتماد بر او، صفحه‌ی ۱۰۹)

امام علی (ع) در یکی از دعاهای خویش می‌گوید: «خداوندا تو با آنانی که به تو بیشتر عشق می‌ورزند، بیش از دیگران انس می‌گیری...» ایشان در ادامه می‌فرماید: «اگر تنهایی، آنان را به وحشت اندازد، یاد تو آنان را آرام می‌سازد (معلول یا تابع) ... چون می‌دانند سر رشته‌ی کارها به دست توست (علت یا متبوع).»

-۳۶

(مفهم آقاصالح، اعتماد بر او، صفحه‌ی ۱۰۸ و ۱۱۰)

قرآن کریم در مورد دلیل توکل نکردن بر غیر خداوند می‌فرماید: «قُلْ أَقْرَأْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ أَرَادَنِيَ اللَّهُ بِضُرٍّ هَلْ هُنَّ كَاشِفَاتُ ضُرِّيهِ أَوْ أَرَادَنِي بِرَحْمَةٍ هَلْ هُنَّ مُمْسِكَاتُ رَحْمَتِي قُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ: بگو چه می‌پندارید درباره‌ی آنچه جز خدا می‌خوانید؟ اگر خدا خواهد که به من زبانی رسد، آیا آنان دورکننده‌ی گزند او هستند؟ یا اگر رحمتی برای من بخواهد، آیا آنان بازدارنده‌ی رحمت او هستند؟ بگو خدا برای من کافی است.»

آیه‌ی شریفه «أَلَيْسَ اللَّهُ بِكَافٍ عَبْدَهُ: آیا خدا برای بنده‌اش کافی نیست؟» با زبان استفهام ذهن انسان را به توکل بر خداوند متبادر می‌سازد.

-۳۷

(فاطمه‌سارادت فلیل پورسیری، اعتماد بر او، صفحه‌ی ۱۱۱)

توکل بر خداوند، کمک‌کننده و امیددهنده به کسی است که اهل همت و تعقل و پشتکار است و رسول خدا (ص) کسانی را که اهل کار و فعالیت نبودند، سربار دیگران نامید.

-۳۸

(مفهم علی عبارتی، اعتماد بر او، صفحه‌ی ۱۰۹)

بر اساس آیه‌ی شریفه «وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ» برای آن‌کس که در راه حق به خداوند توکل کند، خداوند کافی و بس است.

-۳۹

(مفهم مقرر، اعتماد بر او، صفحه‌ی ۱۱۰)

امام صادق (ع) فرمود: «خداوند به داود (ع) وحی کرد هر بنده‌ای از بندگانش به جای پناه بردن به دیگری با نیت خالص به من پناه آورد، از کارش چاره‌جویی می‌کنم، گرچه همه‌ی آسمان‌ها و زمین و هرچه در آنها است، علیه او برخیزند.»

انسان باید در قلب خود به خدا توکل کند و اگر این‌گونه باشیم، خداوند کارهای ما را به بهترین وجه چاره خواهد کرد.

-۴۰

(مفهم آقاصالح، اعتماد بر او، صفحه‌ی ۱۱۱)

مصراع «گشت کن پس تکیه بر جبار کن» به این نکته اشاره دارد که انسان در صورتی می‌تواند به خدا توکل کند که مسئولیت و وظیفه‌ی خود را به خوبی انجام دهد.

ابزار و اسبابی که در راستای راهیابی انسان به نیازها و خواسته‌هایش می‌باشد، بنا بر حکمت الهی قرار داده شده و بی‌توجهی به آن‌ها، بی‌توجهی به حکمت و علم الهی است.

دین و زندگی (۱) (شاهد «گواه»)

-۴۱

(کتاب آبی، فرجام کار، صفحه‌ی ۸۶ کتاب درسی)

دوزخیان با بیان این عبارت که: «شیطان و بزرگان و سرورانمان سبب گمراهی ما شدند.» دیگران را مقصر می‌شمارند و پاسخ شیطان به آن‌ها این است که: «من فقط شما را فراخواندم و شما نیز مرا پذیرفتید.»

-۴۲

(کتاب آبی، فرجام کار، صفحه‌ی ۸۳ و ۸۶ کتاب درسی)

آتش جهنم بسیار سخت و سوزاننده است. این آتش حاصل عمل خود انسان‌هاست و لذا از درون جان آن‌ها شعله می‌کشد.

هم‌چنین بالاترین نعمت بهشت، رسیدن به مقام خشنودی خداست.

-۴۳

(کتاب آبی، فرجام کار، صفحه‌ی ۸۶ کتاب درسی)

پس از این که دوزخیان دچار عذاب شدند، ناله‌ی حسرتشان برمی‌خیزد و می‌گویند: «ای کاش خدا را فرمان می‌بردیم و پیامبر او را اطاعت می‌کردیم.»

-۴۴

(کتاب آبی، فرجام کار، صفحه‌ی ۸۶ کتاب درسی)

جهنمیان به نگهبانان جهنم روی می‌آورند تا آنها برایشان از خداوند تخفیفی بگیرند، ولی فرشتگان می‌گویند: مگر پیامبران برای شما دلایل روشنی نیاوردند؟ آنها می‌گویند: بلی! فرشتگان نیز تقاضای آنها را نمی‌پذیرند و درخواستشان را بیجا می‌دانند.

-۴۵

(کتاب آبی، آهنگ سفر، صفحه‌ی ۹۹ و ۱۰۰ کتاب درسی)

این فرموده‌ی امام علی (ع): «گذشت ایام، آفاتی در پی دارد و موجب از هم‌گسیختگی تصمیم‌ها و کارها می‌شود.» مربوط به «مراقبت» است و زیرک‌ترین انسان در دیدگاه امام علی (ع)، کسی است که از خود و عمل خود برای بعد از مرگ حساب بکشد.

-۴۶

(کتاب آبی، آهنگ سفر، صفحه‌ی ۹۷ و ۹۸ کتاب درسی)

«عهد بستن با خدا» موخّر از «تصمیم و عزم برای حرکت» بوده و انتخاب بهترین زمان، مربوط به «عهد بستن با خدا» می‌باشد.

-۴۷

(کتاب آبی، آهنگ سفر، صفحه‌ی ۹۷ و ۹۸ کتاب درسی)

«خشنود کردن خداوند» مربوط به اقدام «عهد بستن با خدا» است.

عهد و پیمان خود را باید در زمان‌های معینی تکرار کنیم تا استحکام بیشتر پیدا کند و به فراموشی سپرده نشود.

-۴۸

(کتاب آبی، آهنگ سفر، صفحه‌ی ۹۹ کتاب درسی)

اگر بعد از محاسبه معلوم شود که در انجام عهد خود موفق بوده‌ایم، خوب است خدا را سپاس بگوییم و شکر گزار او باشیم؛ زیرا او بهترین پشتیبان ما در انجام پیمان‌هاست.

-۴۹

(کتاب آبی، آهنگ سفر، صفحه‌ی ۱۰۲ کتاب درسی)

امام حسین (ع) از پدر گرامی خود نقل می‌کند که رسول خدا (ص) در منزل، اوقات خود را سه قسمت می‌کرد. قسمتی برای عبادت، قسمتی برای اهل خانه و قسمتی برای رسیدگی به کارهای شخصی سپس آن قسمتی را که به خود اختصاص داده بود، میان خود و مردم تقسیم می‌کرد.

-۵۰

(کتاب آبی، آهنگ سفر، صفحه‌ی ۹۷ و ۹۸ کتاب درسی)

انجام واجبات الهی و اجتناب از کارهای حرام مربوط به مرحله‌ی عهد بستن با خداست.

(زبان انگلیسی (۱))

-۵۱

(پوارج مؤمنی)

(۲) احساس کردن

(۱) پرسیدن

(کلوزتست)

(۴) کشیدن

(۲) یافتن

-۵۲

(پوارج مؤمنی)

(۲) وحشیانه

(۱) به‌طور شفاهی

(کلوزتست)

(۴) با ناراحتی

(۳) با دقت

-۵۳

(پوارج مؤمنی)

(۲) اخیراً

(۱) به‌طور صحیح

(کلوزتست)

(۴) معمولاً

(۲) سرانجام

-۵۴

(پوارج مؤمنی)

(۲) باور کردن

(۱) دیدار کردن، ملاقات کردن

(کلوزتست)

(۴) رها کردن

(۳) دادن

-۵۵

(پوارج مؤمنی)

(۲) داستان

(۱) دارو

(کلوزتست)

(۴) عضو

(۲) مشکل

-۵۶

(سپیره عرب)

ترجمه‌ی جمله: «چرا اولیور توثیست یک نمونه‌ی ابتدایی از رمان اجتماعی محسوب

می‌شود؟»

«زیرا در مورد مشکلات کودکان کار صحبت می‌کند.»

(درک مطلب)

-۵۷

(سپیره عرب)

ترجمه‌ی جمله: «طبق متن، شاید اولیور توثیست براساس زندگی رابرت بلینکو به‌عنوان

یک کودک بوده باشد.»

(درک مطلب)

-۵۸

(سپیره عرب)

ترجمه‌ی جمله: «کدام‌یک از شخصیت‌های زیر یکی از افراد (موجود) در رمان اولیور

توثیست است؟»

«داجر هنرمند»

(درک مطلب)

-۵۹

(سپیره عرب)

ترجمه‌ی جمله: «طبق متن، کدام‌یک از موارد زیر درست نیست؟»

«افراد زیادی درباره‌ی رابرت بلینکو نمی‌دانستند پیش از آن‌که اولیور توثیست منتشر

شود.»

(درک مطلب)

-۶۰

(سپیره عرب)

ترجمه‌ی جمله: «زمان و مکان وقوع (داستان) کتاب الیور توثیست چیست؟»

«در مناطق فقیرنشین لندن اتفاق می‌افتد.»

(درک مطلب)

ریاضی و آمار (۱)

-۶۱

(عمید زرین‌کفش، گردآوری داده‌ها، صفحه‌ی ۹۲ تا ۹۴)

برای بررسی تعداد تصادفات رانندگی از اطلاعاتی که قبلاً اداره راهنمایی و رانندگی ذخیره کرده است، استفاده می‌کنیم. پس روش جمع‌آوری داده در این حالت دادگان‌ها است.

برای بررسی اندازه‌گیری وزن محصولات یک باغ میوه بهترین روش مشاهده است. برای بررسی طول قد دانش‌آموزان کلاس از طریق اندازه‌گیری و مشاهده‌ی قد تک تک آن‌ها می‌توان به داده‌ها دست یافت.

-۶۲

(عمید زرین‌کفش، گردآوری داده‌ها، صفحه‌ی ۹۴ تا ۱۰۰)

دقت کنید متغیر مورد مطالعه مدت زمان سابقه‌کاری کارمندان است که متغیری کمی و مقیاس اندازه‌گیری آن نسبتی است، دقت کنید که رتبه‌بندی آن‌ها متغیر کیفی و مقیاس اندازه‌گیری آن ترتیبی است.

-۶۳

(مهری ملارمسانی، گردآوری داده‌ها، صفحه‌ی ۹۴ تا ۹۶)

در بسیاری از موارد که آمارگیری از کل جامعه امکان‌پذیر نیست، بنابراین علی‌رغم اینکه پارامتر دارای مقدار ثابتی است و این مقدار مجهول است، به همین دلیل از آماره‌ها برای تخمین پارامترها استفاده می‌کنند.

-۶۴

(امیر زرانروز، گردآوری داده‌ها، صفحه‌ی ۹۴ تا ۱۰۰)

در متغیرهای کمی با مقیاس اندازه‌گیری نسبتی، عدد صفر، مطلق است و ضمناً اختلاف و تقسیم هر دو مقدار از یک متغیر، با معنی است. قد دانش‌آموزان، تعداد طبقات ساختمان، سرعت اتومبیل‌ها را می‌توان با مقیاس کمی نسبتی بیان کرد.

-۶۵

(اسماعیل زارع، نمودار تابع خطی، صفحه‌ی ۷۲ تا ۷۸)

نمودار تابع خطی از نقاط $A(1, -1)$ و $B(-1, 1)$ می‌گذرد، پس داریم:

$$f(x) = ax + b \Rightarrow \begin{cases} f(1) = -1 \Rightarrow a + b = -1 & (1) \\ f(-1) = 1 \Rightarrow -a + b = 1 & (2) \end{cases}$$

$$\xrightarrow{(2), (1)} b = 0, a = -1 \Rightarrow -2a + 3b = -2 \times (-1) + 3 \times 0 = 2$$

-۶۶

(عمید زرین‌کفش، نمودار تابع خطی، صفحه‌ی ۷۲ تا ۷۸)

به‌ازای هر ۵ کیلوگرم طول فنر ۳ سانتی‌متر افزایش پیدا می‌کند، پس به‌ازای هر کیلوگرم، افزایش طول فنر برابر است با: $\frac{3}{5} = 0.6 \text{ cm}$ که در حقیقت شیب تابع خطی طول فنر برحسب جرم آویزان شده به آن است. حال ضابطه‌ی تابع خطی طول فنر را برحسب جرم می‌یابیم، دقت کنید که مقدار طول فنر به‌ازای جرم صفر برابر طول اولیه‌ی فنر همان ۲۰ سانتی‌متر می‌باشد.

$$f(x) = 0.6m + 20$$

حال می‌خواهیم طول فنر را به‌ازای $m = 18$ کیلوگرم بیابیم، داریم:

$$f(18) = 0.6 \times 18 + 20 = 10.8 + 20 = 30.8 \text{ سانتی‌متر}$$

-۶۷

(امیر زرانروز، نمودار تابع درجه ۲، صفحه‌ی ۷۹ تا ۸۶)

محور تقارن سهمی با ضابطه $f(x) = ax^2 + bx + c$ از رابطه $x = \frac{-b}{2a}$ به‌دست

می‌آید، لذا داریم:

$$\text{محور تقارن: } x = \frac{-b}{2a} \Rightarrow 2 = \frac{4k}{2 \times 10} \Rightarrow 4k = 40 \Rightarrow k = 10$$

پس ضابطه سهمی به‌صورت زیر می‌باشد:

$$f(x) = 10x^2 - 40x - 3 \xrightarrow{x=1} y = 10 \times (1)^2 - 40 \times (1) - 3 = -33$$

پس نقطه $(1, -33)$ روی نمودار تابع قرار دارد.

-۶۸

(اسماعیل زارع، نمودار تابع درجه ۲، صفحه‌ی ۷۹ تا ۸۶)

برای به‌دست آوردن بیش‌ترین مقدار سهمی کافی است عرض رأس سهمی را به‌دست آوریم:

$$y = -4x^2 + 2x + \frac{3}{4} \xrightarrow{\text{مقایسه با فرم استاندارد}} \begin{cases} a = -4 \\ b = 2 \\ c = \frac{3}{4} \end{cases} \quad y = ax^2 + bx + c$$

$$x = \frac{-b}{2a} = \frac{-2}{2 \times (-4)} = \frac{-2}{-8} = \frac{1}{4}$$

حال با قراردادن طول رأس سهمی در ضابطه سهمی عرض آن را به‌دست می‌آوریم:

$$y = -4 \times \left(\frac{1}{4}\right)^2 + 2 \times \left(\frac{1}{4}\right) + \frac{3}{4} = -\frac{1}{4} + \frac{1}{2} + \frac{3}{4} = 1$$

-۶۹

(اسماعیل زارع، نمودار تابع درجه ۲، صفحه‌ی ۷۹ تا ۸۶)

چون دهانه سهمی به طرف پایین باز می‌شود، لذا ضریب x^2 باید منفی باشد، پس گزینه «۱» یا «۴» صحیح می‌باشد.

از طرفی سهمی محور عرض‌ها را در نقطه‌ای با عرض -1 قطع کرده است یعنی به‌ازای $x = 0$ مقدار عرض سهمی باید -1 باشد که تنها در گزینه «۴» این شرط برقرار است، پس ضابطه سهمی گزینه «۴» مربوط به نمودار می‌باشد.

-۷۰

(اسماعیل زارع، نمودار تابع درجه ۲، صفحه‌ی ۷۹ تا ۸۶)

تابع هزینه - تابع درآمد = تابع سود

$$\Rightarrow P(x) = R(x) - C(x)$$

$$P(x) = \left(-\frac{1}{3}x^2 + 60x\right) - (20x + 40) = -\frac{1}{3}x^2 + 60x - 20x - 40$$

$$P(x) = -\frac{1}{3}x^2 + 40x - 40$$

$$\xrightarrow{\text{مقایسه با فرم استاندارد}} \begin{cases} a = -\frac{1}{3} \\ b = 40 \\ c = -40 \end{cases} \quad y = ax^2 + bx + c$$

$$x_{\max} = \frac{-b}{2a} = \frac{-40}{2 \times \left(-\frac{1}{3}\right)} = \frac{-40}{-\frac{2}{3}} = \frac{120}{2} = 60 \Rightarrow x = 60$$

اقتصاد

-۷۱

(علیرضا رضایی، فقر و توزیع درآمد، صفحه‌ی ۸۶ و ۸۷)

(الف)

$$۹ = \frac{۲۷}{۳} = ۲۰۰۲, \quad ۱۳ = \frac{۲۶}{۲} = \text{به ترتیب شاخص توزیع درآمد در این سه سال}$$

$$۱۴ = \frac{۲۸}{۲} = ۲۰۰۳$$

وضعیت توزیع درآمد در سال ۲۰۰۳ نامناسب‌تر است.

(ب)

$$۵۰۰,۰۰۰ = \frac{۵,۰۰۰,۰۰۰}{۱۰} = \text{جمعیت هر دهک درآمدی}$$

$$\text{میلیون دلار } ۴ = ۲۰۰ \times \frac{۲}{۱۰۰} = \text{سهم دهک اول از درآمد ملی در سال ۲۰۰۳}$$

$$\text{دلار } ۸ = \frac{۴,۰۰۰,۰۰۰}{۵۰۰,۰۰۰} = \text{سهم هر نفر از افراد موجود در دهک اول از درآمد ملی}$$

-۷۲

(زهرا مصیوبی نژاد، فقر و توزیع درآمد، صفحه‌ی ۸۸)

اصلاح ساختار توزیع درآمد و عادلانه‌تر کردن آن مستلزم توانمندسازی افراد و به‌ویژه مولد کردن آن‌هاست. انسان به‌مثابه مهم‌ترین عامل تولید به آموزش و تأمین اقتصادی - اجتماعی نیاز دارد.

-۷۳

(زهرا مصیوبی نژاد، دولت و اقتصاد، صفحه‌ی ۹۲)

دولت‌ها سعی می‌کنند با افزایش ظرفیت تولیدی و امکانات کشور، رونق اقتصادی (و رفاه مردم) را نسبت به گذشته، بیشتر کنند و هم‌چنین در رقابت جهانی از دیگر اقتصادها عقب نمانند.

-۷۴

(مریم بوستان، دولت و اقتصاد، صفحه‌ی ۹۲)

- از آن‌جا که پیشگیری بهتر از درمان است، دولت سعی می‌کند از بیکار شدن افراد شاغل جلوگیری کند. برگزاری دوره‌های آموزش ضمن خدمت و مهارت‌افزایی حین کار و ... از جمله راهکارهای پیشگیری از افزایش بیکاری است.

- بدین ترتیب برای تحقق این هدف‌ها، دولت‌ها می‌کوشند زمینه رونق اقتصادی را فراهم آورند.

- تلاش دولت این است که تا حد ممکن از افزایش بی‌رویه قیمت‌ها جلوگیری و با درپیش گرفتن سیاست‌های مناسب، تورم را مهار و رشد قیمت‌ها را تثبیت کند.

-۷۵

(مریم بوستان، دولت و اقتصاد، صفحه‌ی ۹۳ و ۹۴)

- ریل‌گذاری فعالیت‌های اقتصادی توسط دولت، در بخش وضع مقررات، سیاست‌گذاری و حکمرانی در اقتصاد قرار می‌گیرد.

- دولت ممکن است بهره‌برداری از برخی معادن را عهده‌دار شود نه همه آن‌ها را.

-۷۶

(زهرا مصیوبی نژاد، دولت و اقتصاد، صفحه‌ی ۹۵)

افزایش در مخارج جاری یا عمرانی دولت و کاهش در نرخ‌های مالیاتی یا پایه‌های مالیاتی (سیاست مالی انبساطی) بهترین راه تحریک تقاضای کل است که در مواقع رکود می‌تواند رونق را به بازار برگرداند.

-۷۷

(مه‌ری کاروان، بودجه و امور مالی دولت، صفحه‌ی ۹۹ و ۱۰۱)

الف) دولت عهده‌دار تنظیم و پیشنهاد و اجرای بودجه است.

ب) اگر منابع درآمدی، تکافوی هزینه‌های دولت را نکند، دولت می‌تواند برای جبران کسری بودجه، از داخل یا خارج کشور استقراض کند.

-۷۸

(مه‌ری کاروان، بودجه و امور مالی دولت، صفحه‌ی ۱۰۰ و ۱۰۳)

الف) دیوان محاسبات وظیفه دارد به تمام حساب‌های وزارت‌خانه‌ها، مؤسسات شرکت‌های دولتی و سایر دستگاه‌هایی که به‌گونه‌ای از بودجه کل کشور استفاده می‌کنند، رسیدگی کند. هدف از این رسیدگی آن است که هیچ هزینه‌ای از محل اعتبارات مصوب تجاوز نکند و هر وجهی در محل خود به مصرف برسد.

ب) در تمام کشورها حق نظارت بر اجرای بودجه برای مجلس نمایندگان شناخته شده است.

ج) مالیات بر فروش کالاها از انواع مالیات غیر مستقیم است.

-۷۹

(مه‌ری کاروان، بودجه و امور مالی دولت، صفحه‌ی ۱۰۳، ۱۰۴ و ۱۰۷)

الف) سرمایه‌گذاری برای احداث کارخانه تراکتورسازی ← مولد / ساخت شبکه‌های بزرگ آب‌رسانی ← زیربنایی / تربیت نیروی انسانی ← اجتماعی

ب) مالیات بر اتومبیل ← مالیات بر دارایی و ثروت / مالیات بر فروش اتومبیل ← مالیات بر نقل و انتقالات دارایی / عوارض اتومبیل ← عوارض شهرداری

-۸۰

(علیرضا رضایی، بودجه و امور مالی دولت، صفحه‌ی ۱۰۴ و ۱۰۵)

$$\text{میلیون ریال } ۴ = ۲۰ \times \frac{۲۰}{۱۰۰} = \text{مالیات ماهانه فرد}$$

$$\text{میلیون ریال } ۴۸ = ۱۲ \times ۴ = \text{مالیات سالانه فرد}$$

$$\text{میلیون ریال } ۲۴۰ = ۱۲ \times ۲۰ = \text{درآمد سالانه فرد}$$

$$\text{میلیون ریال } ۱۹۲ = ۴۸ - ۲۴۰ = \text{مانده خالص سالانه فرد}$$

اقتصاد (شاهد «۵»)

-۸۱

(کتاب جامع، دولت و اقتصاد، صفحه‌ی ۹۳ کتاب درسی)

- فعالیت‌های دولت در عرصه‌ی اقتصاد را می‌توان در دو محور مورد بررسی قرار داد:
- ۱- عرضه‌ی کالاها و خدمات
 - ۲- وضع مقررات، سیاست‌گذاری و حکمرانی
- (۱) عرضه‌ی کالاها و خدمات:
- دولت می‌تواند در بازار بعضی از کالاها و خدمات وارد شود. (با تأسیس شرکت‌ها و مؤسسات مختلف که به نام شرکت‌های دولتی شناخته می‌شوند).
- ممکن است دولت مایل به تولید و عرضه‌ی بعضی کالاها باشد و بهره‌برداری از برخی منابع و معادن را خود عهده‌دار شود.
- مانند: کشف، استخراج، تصفیه و توزیع فرآورده‌های نفتی را به عهده بگیرد و این فعالیت‌ها را با تأسیس یک شرکت انجام دهد.
- دولت با عرضه و فروش این فرآورده‌ها، درآمد کسب می‌کند.
- ممکن است در برخی زمینه‌ها مردم (بخش خصوصی)، به دلیل:
- عدم اطمینان از سودآوری
نیاز به سرمایه‌ی اولیه‌ی بسیار زیاد
حاضر به سرمایه‌گذاری نشوند.

در این حالت دولت ناچار به سرمایه‌گذاری در این زمینه می‌شود و کالاها و خدمات مورد نیاز مردم را عرضه می‌کند. مانند ارائه کالاها و خدمات عمومی مثل امنیت، آموزش و پرورش. بعضی از شاخه‌های صنعت مانند تولید فولاد که به سرمایه‌ی اولیه‌ی بسیار زیادی نیاز دارد. (انحصارات طبیعی)

ممکن است در برخی شرایط خاص، دولت ناچار به تحت پوشش قرار دادن برخی مؤسسات تولیدی و تجاری شود و در بازار تولید و عرضه‌ی بعضی کالاها و خدمات درگیر شود. مانند: شرایط کشور ایران در هنگام بروز جنگ تحمیلی که دولت به ناچار مالکیت و اداره‌ی برخی واحدهای صنعتی و تولیدی را به عهده گرفت.

-۸۲

(کتاب جامع، دولت و اقتصاد، صفحه‌ی ۹۰ و ۹۱ کتاب درسی)

نقش دولت‌ها در گذشته	نقش دولت‌ها امروزه
<ul style="list-style-type: none"> بسیار کم‌رنگ و محدود به موارد خاص و حالت‌های استثنایی حفاظت نظم و امنیت مدافع ملت‌ها در مقابل دشمنان داخلی و خارجی برای تأمین هزینه‌های خود به جمع‌آوری مالیات اقدام می‌کردند. 	<ul style="list-style-type: none"> امروزه دولت‌ها در عرصه‌ی اقتصاد فعالیت بسیار گسترده‌ای دارند. حضورشان در اقتصاد جامعه را نمی‌توان نادیده گرفت. حافظ نظم و امنیت مدافع ملت‌ها در مقابل دشمنان داخلی و خارجی هدایت جامعه در مسیر رشد و توسعه‌ی پایدار اقتصادی ایجاد اشتغال فقر زدایی، کاهش نابرابری و توزیع عادلانه‌ی درآمد و ثروت مقابله با تورم و حفظ ثبات اقتصادی برای تأمین هزینه‌های خود به جمع‌آوری مالیات اقدام می‌کنند.

-۸۳

(کتاب جامع، دولت و اقتصاد، صفحه‌ی ۹۷ کتاب درسی)

در سال‌های اخیر در کشور ما توجه جدی سیاست‌گذاران به ضرورت و اهمیت اقتصاد مردمی و نقش آفرینی و مشارکت بیش‌تر بخش‌های خصوصی، تعاونی و عمومی و افزایش توان و اقتدار آن‌ها جلب شده است. دولت ملزم شده که در چارچوب سیاست‌های اجرای اصل ۴۴ قانون اساسی، با واگذاری بخش مهم از فعالیت‌های خود در عرصه‌ی اقتصاد به بخش‌های غیردولتی و همین‌طور سپردن ۲۵٪ از اقتصاد کشور به بخش تعاونی، حضور مستقیم خود را در مدیریت و مالکیت اقتصاد (سهام خود را) کاهش دهد و موجبات تقویت اقتصاد مردمی را فراهم سازد. این به معنای حرکت در مسیر دستیابی به ترکیب بهینه از حضور دولت و مشارکت بخش غیردولتی است.

-۸۴

(کتاب جامع، دولت و اقتصاد، صفحه‌ی ۹۴ کتاب درسی)

سیاست‌های اقتصادی دولت می‌تواند حرکت رو به پیشرفت کشور را کند سازد یا برعکس بر سرعت آن بیفزاید.

-۸۵

(کتاب جامع، فقر و توزیع درآمد، صفحه‌ی ۸۶ و ۸۷ کتاب درسی)

$۵ = ۳ + ۲ = ۳ + ۲$ = سهم دهک اول = سهم دهک سوم

درصد $۱۱ = ۴ + ۷ = ۷ + ۴$ = سهم دهک دوم = سهم دهک ششم

درصد $۱۲ = ۶ + ۶ = ۶ + ۶$ = سهم دهک چهارم = سهم دهک هفتم

درصد $۱۶ = ۶ - ۲۲ = ۶ - ۶$ = سهم دهک دهم = سهم دهک نهم

-۸۶

(کتاب جامع، فقر و توزیع درآمد، صفحه‌ی ۸۵ و ۸۶ کتاب درسی)

فقر یا تهیدستی مطلق به معنای نداشتن حداقل معیشت است. در این رابطه فقیر مطلق کسی است که به نیازهای ابتدایی زندگی مانند آب سالم، تغذیه، خدمات بهداشتی، آموزشی، پوشاک و سرپناه دسترسی نداشته باشد. در هر جامعه، افرادی که درآمد آن‌ها از سطح حداقل معیشتی معین کم‌تر باشد، زیر خط فقر قرار دارند. سطح حداقل معیشت (خط فقر) از یک کشور به کشور دیگر یا از زمانی به زمانی دیگر متفاوت است و این امر منعکس‌کننده‌ی تفاوت در نیازهاست. افرادی که در زمانی یا کشوری، فقیر به‌شمار نمی‌روند، چه‌بسا در زمانی دیگر و یا در کشوری دیگر فقیر باشند. این مفهوم، فقر نسبی نامیده می‌شود. در هر سطحی از درآمد سرانه، هر چه توزیع درآمد در کشوری نسبت به کشور دیگر ناعادلانه‌تر باشد، نرخ فقر در آن کشور بیش‌تر است.

-۸۷

(کتاب جامع، بودجه و امور مالی دولت، صفحه‌ی ۱۰۴ و ۱۰۵ کتاب درسی)

میلیون ریال $۶,۷۵۰ = ۱۵,۰۰۰ \times \frac{۴۵}{۱۰۰}$ = میزان مالیات ماهانه

میلیون ریال $۸۱,۰۰۰ = ۶,۷۵۰ \times ۱۲$ = میزان مالیات سالانه

میلیون ریال $۸,۲۵۰ = ۱۵,۰۰۰ - ۶,۷۵۰$ = مانده خالص ماهانه

نام نرخ مالیاتی مورد محاسبه، نرخ تصاعدی می‌باشد.

-۸۸

(کتاب جامع، بودجه و امور مالی دولت، صفحه‌ی ۱۰۳ کتاب درسی)

حقوق و عوارض گمرکی: این نوع مالیات به کالاهای صادر یا وارد شده تعلق می‌گیرد و در واقع، مالیات بر تجارت خارجی است که علاوه بر ایجاد منبع درآمد برای دولت، می‌تواند یکی از ابزارهای سیاست‌گذاری تجاری به منظور کنترل صادرات و کاهش واردات نیز باشد.

این نوع از مالیات از دسته «مالیات غیرمستقیم» محسوب می‌شود.

-۸۹

(کتاب جامع، بودجه و امور مالی دولت، صفحه‌ی ۹۸ کتاب درسی)

دولت‌ها برای مدیریت کلان کشور، علاوه بر سیاست‌های پولی، از ابزارها و سیاست‌های مالی استفاده می‌کنند.

-۹۰

(کتاب جامع، بودجه و امور مالی دولت، صفحه‌ی ۹۹ کتاب درسی)

متن پیشنهادی بودجه را که توسط سازمان مسئول امور بودجه تدوین و پس از تصویب هیئت دولت به مجلس تقدیم می‌شود، لایحه بودجه می‌نامند. لایحه بودجه شامل یک ماده واحد و چندین تبصره است.

علوم و فنون ادبی (۱)

(اعظم نوری‌نیا، وزن شعر فارسی، صفحه‌ی ۷۰)

-۹۷

مصراع‌های «الف» و «ت»:

آن	چ	نان	فر	زُخ	شَن	بی	دی
طِف	ل	با	زی	گو	ش	آ	را
-	U	-	-	-	U	-	-
گر	ن	می	بی	نم	ب	خ	خ
مَز	م	غل	لیم	می	ب	ز	د
-	U	-	-	-	U	-	-

تقریب مصراع‌های دیگر:

(ب)

چُن	ک	لی	دش	را	ش	کس	تی
-	U	-	-	-	U	-	-
از	ک	با	شد	فَت	ح	با	بت
-	U	-	-	-	U	-	-

(پ)

گف	تم	ک	بن	ما	نر	د	بان
-	-	U	-	-	-	U	-
تا	بر	ز	وم	بر	آ	س	مان
-	-	U	-	-	-	U	-

(ث)

پ	هز	صَب	حی	ت	خَل	قان	را	ب	هر	روز
U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-

-۹۸

(اعظم نوری‌نیا، سبک خراسانی، صفحه‌ی ۶۵)

عبارت این گزینه، دارای واژگان فارسی بیشتری نسبت به سایر گزینه‌هاست و متن، ساده است و این ویژگی‌ها نشان می‌دهد متن، مربوط به دوره‌ی سامانی است. در سایر گزینه‌ها، تعداد زیاد واژگان عربی، استشهاد به روایات و حذف فعل وجود دارد که نشان می‌دهد این عبارات مربوط به دوره‌ی غزنوی و سلجوقی هستند.

-۹۹

(عارف‌سادات طباطبایی‌نژاد، وزن شعر فارسی، صفحه‌ی ۶۸)

در گزینه سوم خط عروضی صحیح است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: دریای جمال ت چن موج زند ناگه

گزینه «۲»: همی زد چشم م کان نرگس ب سوی گل ک خندان

گزینه «۴»: ب گرد چرخ استار چ مشتاقان آوار

-۱۰۰

(شبنم رمشانی، موازنه و ترصیح، صفحه‌ی ۷۴)

سیرت صادقان چنین باشد

↓ ↓ ↓ ↓

ابجد عاشقان چنین باشد

کلمات «سیرت» و «ابجد» با یکدیگر تنها سجع متوازن دارند.

-۹۱

(مسن اصغری، سبک خراسانی، صفحه‌ی ۶۲ و ۶۳)

بیت گزینه «۱» هیچ کدام از ویژگی‌های سبک خراسانی را ندارد.

ویژگی‌های شعر سبک خراسانی در ابیات سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: استفاده از دو حرف اضافه برای یک متمم (به درویشی اندر)

گزینه «۳»: غلبه روح شادی و نشاط و خوش‌باشی

گزینه «۴»: حاکم بودن روح حماسه (حماسی بودن اشعار)

-۹۲

(سعید یعقوبی، وزن شعر فارسی، صفحه‌ی ۶۹)

تشریح دیگر گزینه‌ها:

گزینه «۱»:

ز هر با	د چن گر	د من ما	ب لن دی
---------	---------	---------	---------

گزینه «۳»:

گر هس ت آ	تش ذر رای	آن ذر ردا	زد شع لرها
-----------	-----------	-----------	------------

گزینه «۴»:

ی کی یرسی	د از سق را	ط کز مر دن	چ خان دس تی
-----------	------------	------------	-------------

-۹۳

(سعید یعقوبی، موازنه و ترصیح، صفحه‌ی ۷۳)

بیت‌های «الف»، «پ» و «ت» دارای آرایه موازنه‌اند.

بیت «ث» ترصیح دارد نه موازنه.

-۹۴

(شبنم رمشانی، وزن شعر فارسی، صفحه‌ی ۶۸)

گزینه «۱»: بخوان ای ← ب خایی / مرغ اگر ← مرغ گر

گزینه «۳»: حسنت اجازت ← حُسن ت جازت / نداد ای گل ← ن دا دی گل

گزینه «۴»: نمیرد آن که ← ن می زان ک / ثبت است: ثب تست

-۹۵

(اعظم نوری‌نیا، سبک خراسانی، صفحه‌ی ۶۳)

در ابیات گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴» ویژگی‌های شعر سبک خراسانی؛ همچون اشعار پندآموز و ساده، واقع‌گرایی شعر و استفاده از تشبیه حسی در توصیف پدیده‌ها به چشم می‌خورد.

بیت گزینه «۳» ویژگی شعر سبک خراسانی را ندارد.

-۹۶

(عارف‌سادات طباطبایی‌نژاد، سبک خراسانی، صفحه‌ی ۶۴)

در عبارت نخست وجود واژگان فارسی، ایجاز و استفاده از لغات کم‌کاربرد (مر) که از ویژگی‌های نثر سامانی است وجود دارد.

در گزینه‌های دیگر اطناب و واژگان عربی بیشتر وجود دارد.

تاریخ (۱) ایران و جهان باستان

۱۰۱-

(بهر روز یبغی، آیین کشورداری، صفحه‌ی ۱۰۶ و ۱۰۷)

مهم‌ترین جنگ‌افزارهای سپاه اشکانی، تیر و کمان و نیزه بود و سورنا سردار معروف اشکانی با ایجاد هراس با استفاده از صدای طبل سپاه کراسوس رومی را در نبرد حران شکست داد و از جمله ابتکارات نظامی ساسانیان استفاده از فیل در جنگ‌ها بود و خسروانشیروان با استفاده از نیروی دریایی، یمن را از اشغال حبشیان نجات داد.

۱۰۲-

(بهر روز یبغی، آیین کشورداری، صفحه‌ی ۱۰۴)

بر اساس باورهای کهن ایرانی، مهر یا میترا، ایزد پیمان و قانون و پشتیبان نظم اجتماعی بود و شکل غیررسمی قضاوت را ریش سفیدان و بزرگان خانواده‌ها و قبایل برعهده داشتند و روحانیون عمدتاً به اختلافات حقوقی و مدنی و قضات شاهی به جرایم سیاسی و نظامی رسیدگی می‌کردند. در سنگ‌نوشته‌هایی که از شاهان هخامنشی به‌ویژه داریوش یکم بر جای مانده، نکته‌ها و مطالبی درباره‌ی انصاف، عدالت و راستی و اجتناب از دروغ و بیداد به چشم می‌خورد.

۱۰۳-

(بهر روز یبغی، آیین کشورداری، صفحه‌ی ۱۰۵)

از اشارات نویسندگان یونانی معلوم می‌شود که در دوران هخامنشی قوانینی وجود داشته که قدرت و اختیارات پادشاه را محدود می‌کرده است و برخی از پادشاهان هخامنشی مانند کمبوجیه و خشایارشا درباره‌ی قانونی بودن برخی از کارهای خود با قضات شاهی مشورت می‌کردند و قرن‌ها پیش از هخامنشیان، به دستور حمورابی پادشاه بابل، مجموعه‌ای از قوانین در زمینه‌های گوناگون زندگی اجتماعی تدوین شده بود و مجموعه‌ای از قوانین و محاکمات عصر ساسانی در کتاب «مادیان هزار دادستان» به زبان پهلوی گردآوری شده است.

۱۰۴-

(بهر روز یبغی، آیین کشورداری، صفحه‌ی ۱۰۶)

تشریح عبارت‌های نادرست:

- هووخشتر، سومین پادشاه ماد، سپاه خود را به دسته‌های کمان‌داران، نیزه‌داران و سواران تقسیم کرده بود.
- سپاه هخامنشی تا زمان داریوش یکم متکی بر واحدهای مختلف پیاده نظام بود.

۱۰۵-

(سکینه‌سارات سعیریان، آیین کشورداری، صفحه‌ی ۱۰۰)

اجزای اصلی تشکیلات اداری مرکزی در درون دربار هخامنشی خزانه‌شاهی، انبارشاهی و دیوان شاهی بود.
نظام سیاسی - اداری که داریوش یکم ایجاد کرد، موجب وحدت بیشتر قلمرو هخامنشیان شد.

۱۰۶-

(سکینه‌سارات سعیریان، آیین کشورداری، صفحه‌های ۱۰۰، ۱۰۲ و ۱۰۳)

- حکومت اشکانی به شکل غیر متمرکز اداره می‌شد.
- پادشاهان ساسانی، به منظور ایجاد تمرکز و افزایش دامنه‌ی نظارت و تسلط خود به مناطق مختلف کشور، سپاهی دائمی و نیرومند تشکیل دادند.
- نامه‌های اداری هخامنشیان به خط و زبان آرامی نگارش یافته و مهر می‌شد.
- از جمله صاحب‌منصبان عالی‌رتبه‌ی تشکیلات اداری ساسانی ایران دبیرید بود.

۱۰۷-

(سکینه‌سارات سعیریان، آیین کشورداری، صفحه‌ی ۹۹ و ۱۰۰)

پادشاهان هخامنشی و به‌ویژه داریوش یکم ادعا می‌کردند که به خواست اهوره‌مزدا به مقام پادشاهی دست یافته‌اند و به یاری او بر کشور فرمان می‌رانند. این ادعا مردم را تشویق و ترغیب می‌کرد که از آنان فرمان بری کنند و در زمان داریوش اول، حکومت هخامنشی به نهایت گسترش خود رسید.

۱۰۸-

(سکینه‌سارات سعیریان، آیین کشورداری، صفحه‌ی ۱۰۲)

تشریح گزینه‌های نادرست:

گزینه «۲»: علاوه بر خاندان شاهی، خاندان‌های بزرگ مانند کارن، سورن و مهران در قدرت و حکومت سهیم بودند. ← در دوره‌ی اشکانیان
گزینه «۳»: برای تحکیم سلطه‌ی خود یونانیان زیادی را در شهرهای جدیدی که بیشتر به شهرک‌ها و پادگان نظامی شباهت داشت، جای می‌دادند. ← سلوکیان
گزینه «۴»: در این دوره دو مجلس وجود داشت که در یکی شاهزادگان و بزرگان درباری و نمایندگان هفت خاندان‌های بزرگ؛ در دیگری پیشوایان دینی یا مغان حضور داشتند. ← اشکانیان

۱۰۹-

(اله‌ام میرزائی، از ورود آریایی‌ها تا پایان هخامنشیان، صفحه‌ی ۸۰ تا ۸۳)

الف) با توجه به خط زمان ترتیب وقایع داده شده در گزینه‌ها به این صورت است:
فتح بابل توسط کوروش بزرگ ← فتح مصر توسط کمبوجیه ← جنگ‌های ایران و یونان ← شکست و قتل کوروش کوچک از اردشیر دوم
ب) مورخان احتمال می‌دهند که اقوام هند و اروپایی نخست در علفزارهای واقع در شمال شرق فلات ایران و جنوب روسیه در حوالی دریاچه‌ی آرال می‌زیستند.
پ) حکومت ماد در زمان فرمانروایی هووخشتر، سومین پادشاه ماد به اوج قدرت رسید.
ت) تصرف مصر و گسترش قلمرو هخامنشیان تا قاره‌ی آفریقا از اقدامات کمبوجیه پسر و جانشین کوروش بزرگ بود.

۱۱۰-

(اله‌ام میرزائی، از ورود آریایی‌ها تا پایان هخامنشیان، صفحه‌های ۸۱ و ۸۳ تا ۸۶)

الف) داریوش بزرگ در اواخر پادشاهی با دشواری‌هایی در غرب قلمرو خود روبه‌رو شد.
ب) برای اولین بار در قرن ۹ ق. م. در سالنامه‌های شاهان آشوری به مادی‌ها اشاره شده است.
پ) کوروش به‌خاطر شخصیت انسانی‌اش همواره مورد تحسین و تکریم بوده است.
ت) در زمان کمبوجیه قلمرو هخامنشیان به نهایت وسعت و عظمت خود رسیده است.

-۱۱۱

(الهام میرزائی، از ورود آریایی‌ها تا پایان هخامنشیان، صفحه‌ی ۸۸)
تصویر داده شده مربوط به آرامگاه داریوش سوم در تخت جمشید است که وی از برابر اسکندر گریخته بود و در سال ۳۳۰ ق. م. نزدیک دامغان کنونی به قتل رسید و با مرگ وی سلسله هخامنشی به پایان رسید.

-۱۱۲

(الهام میرزائی، از ورود آریایی‌ها تا پایان هخامنشیان، صفحه‌های ۸۳، ۸۶، ۸۷ و ۸۹)
تشریح عبارت‌های نادرست:
ب) خاندان هخامنشی از زمان پادشاهی اردشیر دوم دچار تفرقه درونی شد.
پ) خشایارشا در نبرد دریایی سالامیس توفیق چندانی نداشت.
ث) متن منشور کوروش به ابتکار سازمان ملل متحد به شش زبان رسمی این نهاد جهانی ترجمه شد.

-۱۱۳

(مهری کارران، اشکانیان و ساسانیان، صفحه‌ی ۹۷ و ۹۸)
تشریح عبارت‌های نادرست:
ب) حکومت ساسانی برای جلوگیری از غارتگری اعراب، حکومتی دست نشانده به ریاست اعراب لخمی در جنوب غربی ایران به مرکزیت شهر حیره تأسیس کرد.
ج) برخی از مورخان، اقدام خسرو پرویز در برانداختن حکومت لخمیان را اشتباه بزرگی می‌شمارند که باعث شد مرزهای جنوب غربی ایران در برابر هجوم اعراب بی‌دفاع بماند.

-۱۱۴

(مهری کارران، اشکانیان و ساسانیان، صفحه‌ی ۹۶ و ۹۷)
الف) دو کشور بر سر تسلط بر برخی سرزمین‌های سرحدی به‌ویژه منطقه ارمنستان با یکدیگر اختلاف داشتند.
ب) شاپور یکم در یکی از جنگ‌ها گردیانوس امپراتور روم را کشت و در دیگری والریانوس امپراتور روم را به اسارت درآورد.
ج) شاهان ساسانی برای مقابله با تهاجم ویرانگر اقوام بیابانگرد، اقدام به لشکرکشی کردند و هزینه‌های زیادی را متقبل شدند.

-۱۱۵

(مهری کارران، اشکانیان و ساسانیان، صفحه‌ی ۹۶)
یکی از اهداف اصلی رومیان در لشکرکشی پی در پی به ایران، تسلط بر مسیرهای تجاری بود که به هند و چین می‌رسید. آن‌ها می‌خواستند به‌طور مستقیم با این کشورها، رابطه تجاری داشته باشند.

-۱۱۶

(مهری کارران، اشکانیان و ساسانیان، صفحه‌ی ۹۸)
ساختار ملوک‌الطوایفی حاکمیت از جمله ویژگی‌های حکومت اشکانیان بود که موجب سقوط آن حکومت گردید.

-۱۱۷

(منصوره هایب زاده، اشکانیان و ساسانیان، صفحه‌های ۹۱ تا ۹۳ و ۹۵)
تشریح موارد نادرست:
الف) نظام حکومتی اشکانیان مجموعه‌ای از حکومت‌های نیمه‌مستقل بود که به حکومت مرکزی اشکانی مالیات و نیروی نظامی می‌دادند.
پ) در زمان مهرداد دوم وسعت قلمرو اشکانیان به نهایت خود رسید و پایه‌های قدرت و سلطنت آنان استوار شد.
ت) عمده توجه سلوکیان به مناطق غربی قلمرو خودشان بود و بر متصرفات شرقی خویش نظارت و سلطه کامل نداشتند.

-۱۱۸

(منصوره هایب زاده، اشکانیان و ساسانیان، صفحه‌ی ۹۳ و ۹۶)
تصویر الف) مربوط به سنگ‌نگاره سواره نظام اشکانی است و تصویر ب) مربوط به سکه خسروانوشیروان است.

-۱۱۹

(منصوره هایب زاده، اشکانیان و ساسانیان، صفحه‌ی ۹۱)
زیرا سلوکیان نتوانستند حس همزیستی و یگانگی با اقوام ایرانی را در قلمرو خود ایجاد کنند و هم‌چنین فرهنگ یونانی نتوانست در ایران گسترش و نفوذ عمیق پیدا کند.

-۱۲۰

(منصوره هایب زاده، اشکانیان و ساسانیان، صفحه‌ی ۹۲ و ۹۴)
الف) در زمان مهرداد یکم سلسله اشکانیان از یک حکومت محلی در شرق فلات ایران به یک پادشاهی قدرتمند تبدیل شد.
ب) حکومت ساسانیان با اقدامات پادشاهانی مانند شاپور یکم و شاپور دوم موفقیت‌های سیاسی و نظامی بزرگی در داخل و خارج کسب کرد.
پ) اردشیر ساسانی در تیسفون تاج‌گذاری کرد و مانند اشکانیان این شهر را به پایتختی انتخاب کرد.
ت) حکومت ساسانی همواره در خارج از مرزهایش نیز با مسائل و مشکلات مختلفی روبه‌رو بود. یکی از این مشکلات، امپراتوری روم شرقی به‌شمار می‌رفت که پی‌درپی به سرزمین‌های ایرانی، حمله می‌کرد. از سوی دیگر، یورش‌های مکرر قبایل بیابان‌گرد به مرزهای ایران، ساسانیان را به زحمت می‌انداخت.

مغرافیای ایران

-۱۲۱

(مهری کردان، منابع آب ایران، صفحه‌ی ۵۷ و ۵۸)

تشریح عبارت‌های نادرست:

(ب) فارور جزء جزایر خلیج فارس است.

(ج) اکنون به دلیل نبود آب کافی در دریاچه این موجود در این دریاچه زندگی نمی‌کند.

(ه) حفری‌رویه چاه‌ها درست است، نه کانال‌های متعدد.

-۱۲۲

(اله‌ا^۳ میرزائی، تقسیمات کشوری ایران، صفحه‌ی ۷۳ و ۷۵)

بخش سده واقع در استان خراسان جنوبی است که این واحد از به هم پیوستن چند دهستان همجوار تشکیل شده است و توسط بخشدار اداره می‌شود.

-۱۲۳

(منصوره هابی زاره، تقسیمات کشوری ایران، صفحه‌ی ۷۳)

(الف) وزیر کشور مسئول وزارت کشور است. (ب) نام واحد اداری دهدار، دهداری است. (پ) روستا یکی از واحدهای تقسیمات کشوری است که واحد اداری آن دهیاری نام دارد.

-۱۲۴

(معمومه حسینی صفا، تقسیمات کشوری ایران، صفحه‌ی ۷۰ و ۷۱)

تشریح غلط‌های متن:

(۱) قلمرو جغرافیایی در دوره عباسیان، تحت عنوان ایالت تقسیم‌بندی می‌شد.

(۲) در دوره سلوکیان، ۷۲ بخش وجود داشت.

(۳) در سال ۱۳۱۶ ایران به ۴۹ شهرستان تقسیم شد.

(۴) هر دهستان به چند قصبه تقسیم می‌شد.

-۱۲۵

(مهری کردان، ویژگی‌های جمعیت ایران، صفحه‌ی ۶۶)

(الف) میزان مولید در اکوادور بیشتر است.

(ب) میزان درصد جمعیت فعال اقتصادی در اکوادور بیشتر است.

(ج) میزان افراد سالمند در کشور آلمان بیشتر است.

-۱۲۶

(منصوره هابی زاره، تقسیمات کشوری ایران، صفحه‌ی ۷۲ و ۷۳)

در سال ۱۳۷۲، طرح اولین استان جدید به نام اردبیل به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید و تقسیمات هر کشوری متناسب با موقعیت و زمان، تغییر می‌یابد و استان تابع تشکیلات مرکزی (پایتخت) خواهد بود.

-۱۲۷

(مهدا ابراهیم علی نژاد، ویژگی‌های جمعیت ایران، صفحه‌ی ۶۷)

۱۳۹۵ ← میزان رشد جمعیت: ۱/۲۴

۱۳۵۵ - ۱۳۴۵ ← میزان رشد جمعیت: ۲/۷

۱۳۷۵ - ۱۳۶۵ ← میزان رشد جمعیت: ۱/۵

میزان رشد جمعیت در سال ۵۵ - ۴۵ و ۷۵ - ۶۵ نسبت به سال ۹۵ روند افزایشی داشته است.

-۱۲۸

(مهدا ابراهیم علی نژاد، ویژگی‌های جمعیت ایران، صفحه‌ی ۶۵)

ساختمان جمعیت، ویژگی‌های قابل اندازه‌گیری جمعیت را مورد بررسی قرار می‌دهد. اطلاع از وضعیت سنی و جنسی جمعیت هر کشور از موارد قابل توجه برنامه‌ریزان است. جمعیت کره زمین از لحاظ نسبت جنسی جز در زمان‌های خاص، تفاوت چندانی ندارد؛ اما در طول زمان، نسبت سنی در کشورها دچار تغییراتی می‌شود. در هر کشوری هرم سنی به برنامه‌ریزان کمک می‌کند که با ساختمان سنی جمعیت آن کشور آشنا شوند و از آن برای برنامه‌ریزی استفاده کنند؛ به عنوان نمونه برای جلوگیری از پیری جمعیت از اطلاعات و آمارهای سنی و جنسی جمعیت کمک می‌گیرند. مرکز آمار ایران چهار گروه عمده سنی را در سال ۱۳۹۵ مشخص کرده است که این تقسیم‌بندی چهار گروه سنی کودکان و نوجوانان، جوانان، بزرگسالان و سالمندان را شامل می‌شود.

-۱۲۹

(معمومه حسینی صفا، ویژگی‌های جمعیت ایران، صفحه‌ی ۶۵)

ارتقای سطح کیفیت آموزش مربوط به اهمیت و کاربرد هرم سنی نیست و متخصصان به دلیل اهمیت نسبت سنی در برنامه‌ریزی هر کشور از لحاظ سنی، جمعیت را به گروه‌های مختلفی دسته‌بندی کرده‌اند.

-۱۳۰

(اله‌ا^۳ میرزائی، ویژگی‌های جمعیت ایران، صفحه‌ی ۶۳)
$$۱۰۰ \times \frac{\text{میزان مرگ و میر} - \text{میزان مولید}}{\text{کل جمعیت}} = \text{رشد طبیعی جمعیت}$$

$$= \frac{۵ - ۱/۵}{۷۰} \times ۱۰۰ = \frac{۳/۵}{۷۰} \times ۱۰۰ = ۰/۰۵ \times ۱۰۰ = ۰/۰۵ \times ۱۰۰ = ۵ \text{ درصد}$$

$$۱۰۰ \times \frac{\pm (\text{میزان مهاجرت} - \text{میزان مرگ و میر} - \text{میزان مولید})}{\text{کل جمعیت}} = \text{رشد مطلق جمعیت}$$

$$= \frac{(۵ - ۱/۵) + ۱}{۷۰} \times ۱۰۰ = ۶/۴۲$$

میزان افراد خارج شده - میزان مهاجران وارد شده = میزان مهاجرت

میلیون نفر $۱ = ۲ - ۱$

$$\text{رشد مطلق جمعیت در کشور دوم} = \frac{(۵ - ۱/۵) + ۱}{۳۵} = \frac{۴/۵}{۳۵} \times ۱۰۰ = ۱۲/۸۵$$

جامعه‌شناسی (۱)

-۱۳۱

(مریم بوستان، هويت «من کیستم؟»، صفحه‌ی ۵۷، ۵۸، ۶۱ و ۶۲)

تشریح عبارت نادرست:

تهرانی بودن، یک ویژگی هویتی اجتماعی است.

-۱۳۲

(مریم بوستان، هويت «من کیستم؟»، صفحه‌ی ۶۰ و ۶۱)

این که برخی جوامع از پرورش و شکوفایی برخی طبقات مثل روحیه پهلوانی و اخلاق‌گرایی جلوگیری می‌کنند نشانگر تأثیر جهان اجتماعی بر جهان نفسانی است.

-۱۳۳

(مریم بوستان، باز تولید هويت اجتماعی، صفحه‌ی ۶۷ و ۶۹)

انسان به صورت غیرغریزی متوجه موقعیت و وظایف خود در جهان اجتماعی می‌شود و با عمل به حقوق و تکالیف خود هویت اجتماعی خود را شکل می‌دهد و بازی‌هایی که کودکان در دنیای کودکی خود انجام می‌دهند نوعی جامعه‌پذیری غیررسمی است.

-۱۳۴

(علیرضا رضایی، باز تولید هويت اجتماعی، صفحه‌ی ۶۸)

- جهان اجتماعی برای بقا و تداوم، اعتقادات و ارزش‌ها و شیوه زندگی خود را به فرد آموزش می‌دهد.
- خانواده، جایی است که فرد اولین و مهم‌ترین آشنایی‌ها را با جهانی که در آن متولد شده پیدا می‌کند.
- از مصادیق این موضوع صدور شناسنامه برای نوزادان است.

-۱۳۵

(مهدی ابراهیم مازنی، باز تولید هويت اجتماعی، صفحه‌ی ۶۹ تا ۷۱)

هر جهان اجتماعی که روش‌های مناسبی برای کنترل اجتماعی نداشته باشد، دوام و بقای آن با تهدید مواجه می‌شود.
- فرایند جامعه‌پذیری همواره با موفقیت همراه نیست و افراد جذب عقاید و ارزش‌ها نمی‌شوند. (کجروی اجتماعی)
- فرهنگ‌هایی که ظرفیت منطقی و عقلانی بیش‌تری دارند و با فطرت آدمیان سازگارترند، از قدرت اقناعی بیش‌تری برخوردارند.

-۱۳۶

(مهدی ابراهیم مازنی، باز تولید هويت اجتماعی، صفحه‌ی ۷۰)

هر جهان اجتماعی می‌کوشد تا از طریق آموزش عقاید و ارزش‌های خود را به‌گونه‌ای ترویج کند که افراد برای پذیرش آن‌ها قانع شوند. مثلاً در صورتی که در پی ارتقای سطح بهداشت جامعه است، سعی می‌کند با تبلیغ و اقناع افراد را به رشته پزشکی جذب کند.

حضور پلیس در صحنه تصادف به کنترل اجتماعی از طریق تنبیه و مجازات اشاره دارد.

-۱۳۷

(علیرضا رضایی، تغییرات هويت اجتماعی، صفحه‌ی ۷۵)

هر یک از موارد مذکور در صورت سؤال به ترتیب تحرک اجتماعی صعودی، افقی و صعودی محسوب می‌شوند.

-۱۳۸

(علیرضا رضایی، تغییرات هويت اجتماعی، صفحه‌ی ۷۷ تا ۷۹)

الف) اگر تحولات هویتی بیرون از مرزهای جهان اجتماعی رخ دهد و شیوه‌هایی از زندگی را که با عقاید و ارزش‌ها در تقابل هستند به دنبال بیاورد، به تعارض فرهنگی منجر می‌شود.

ب) در جهان سکولار هویت دینی و معنوی افراد نمی‌تواند اجازه بروز و ظهور اجتماعی داشته باشد.

-۱۳۹

(هژبر رفیعی، تغییرات هويت اجتماعی، صفحه‌ی ۷۶ و ۷۹)

همه عبارات صحیح می‌باشند.

-۱۴۰

(هژبر رفیعی، تغییرات هويت اجتماعی، صفحه‌ی ۷۶ و ۷۷)

اعضای جهان اجتماعی ابتدا با با هویت انتسابی خود آشنا می‌شوند.
جامعه‌ای که براساس ارزش‌های نژادی شکل می‌گیرد صرفاً برای یک نژاد خاصی امکان تحرک اجتماعی صعودی را فراهم می‌آورد.

منطق

۱۴۱-

(کوثر دستورانی، قضیه‌ی حملی، صفحه‌ی ۵۵)

برخی از جملات «انشایی» هستند؛ یعنی خبری از عالم خارج نمی‌دهند، بلکه تمایلات، احساسات، خواسته‌ها و اموری از این دست را مطرح می‌کنند، مانند: جملات امری، پرسشی و ... به جملات بامعنایی که درباره‌ی چیزی خبر می‌دهند و می‌توانیم درباره‌ی صدق (درستی) یا کذب (نادرستی) آن‌ها سخن بگوییم «قضیه» می‌گویند.

توضیح نکات درسی:
جملاتی که قضیه نام دارند در منطق مورد بررسی قرار می‌گیرند.

۱۴۲-

(فاطمه شومیری، احکام قضایا، صفحه‌ی ۶۳ تا ۶۶)

دو حالت در قضایای محصوره رابطه‌ی متضاد دارند که بررسی می‌شود.
هر الف ب است. (صادق) متضاد ← هیچ الف ب نیست (کاذب) متداخل ← بعضی الف ب نیست. (نامعلوم)
هیچ الف ب نیست. (صادق) متضاد ← هر الف ب است. (کاذب) ← بعضی الف ب است. (نامعلوم)

توضیح نکات درسی:

در رابطه‌ی تداخل اگر قضیه کلی صادق باشد، قضیه جزئی هم حتماً صادق است اما اگر قضیه کلی کاذب باشد، قضیه جزئی می‌تواند صادق یا کاذب باشد یعنی نامعلوم است.

۱۴۳-

(فاطمه شومیری، قیاس اقترانی، صفحه‌ی ۷۶)

هر فلزی $+$ هادی الکتریسیته $-$ است. موجبه کلیه $(+ / -)$
هیچ چربی $+$ هادی الکتریسیته $+$ نیست. سالبه کلیه $(+ / +)$
برخی اشیا $-$ هادی الکتریسیته $+$ نیستند. $(+ / -)$

۱۴۴-

(فاطمه شومیری، قیاس اقترانی، صفحه‌ی ۷۷ تا ۷۹)

{ الف) هر الف $-$ ب است.
بعضی ج $-$ الف $+$ نیست.
بعضی ب $-$ ج $+$ نیست. (نداشتن شرط سوم)

{ ب) بعضی ب $-$ الف نیست.
هر ج ب $-$ است.
بعضی الف ج نیست. (نداشتن شرط دوم)

۱۴۵-

(کوثر دستورانی، قضیه‌ی حملی، صفحه‌ی ۵۶ تا ۵۹)

موارد خواسته شده در مورد اول، قضیه‌ی حملی، در مورد دوم قضیه‌ی شرطی و در مورد سوم قضیه‌ی حملی سالبه است.

تشریح موارد نادرست:

گزینه «۲»: قضیه‌ی حملی - قضیه‌ی شرطی - قضیه‌ی حملی موجبه
گزینه «۳»: قضیه‌ی نیست - قضیه‌ی شرطی - قضیه‌ی حملی موجبه
گزینه «۴»: قضیه‌ی نیست - قضیه‌ی شرطی - قضیه‌ی حملی سالبه

۱۴۶-

(کوثر دستورانی، احکام قضایا، صفحه‌ی ۶۷ و ۶۸)

قضیه‌ی سالبه جزئیه عکس مستوی ندارد.

۱۴۷-

(فاطمه شومیری، قیاس اقترانی، صفحه‌ی ۷۷ تا ۷۹)

- (۱) هیچ الف $+$ ب نیست - هیچ ج الف $+$ نیست.
(۲) بعضی ب $-$ الف است - هر ب $+$ ج است.
(۳) بعضی الف ب $+$ نیست - هر ج ب $-$ است.
(۴) بعضی ب الف $-$ است - بعضی الف $-$ ج نیست.

۱۴۸-

(کوثر دستورانی، قیاس اقترانی، صفحه‌ی ۷۲ و ۷۳)

در شکل دوم قیاس، حد وسط در هر دو قضیه محمول است، آن چه باعث مقارنت دو قضیه می‌شود حد وسط است که در شکل سوم در مقدمه اول و دوم «موضوع» است و علامت « \therefore » نشانه «نتیجه» در استدلال قیاسی است.

۱۴۹-

(مانند سارات شاهمرادی، احکام قضایا، صفحه‌ی ۶۳ تا ۶۸)

قضیه «هیچ الف ب نیست» متضاد قضیه «هر الف ب است» می‌باشد و عکس مستوی قضیه «هر الف ب است» می‌شود «بعضی ب الف است» و متناقض «بعضی ب الف است» می‌شود «هیچ ب الف نیست» و متداخل قضیه «هیچ ب الف نیست» می‌شود «بعضی ب الف نیست» و اگر این قضیه کاذب باشد متداخل آن نیز کاذب است؛ زیرا در رابطه‌ی تداخل، هر گاه قضیه جزئی کاذب باشد، قضیه کلی نیز کاذب است (و نه برعکس).

۱۵۰-

(مانند سارات شاهمرادی، ترکیبی، صفحه‌ی ۶۹ و ۷۴)

هر دو موارد الف و ب دارای مغالطه است. در مورد الف خانم حسینی دچار مغالطه ایهام انعکاس شده است و از قضیه موجبه کلیه عکس مستوی موجبه کلیه گرفته است.

در مورد «ب» مادر دچار مغالطه عدم تکرار حد وسط شده است؛ زیرا در این مورد محمول قضیه اول و موضوع قضیه دوم عیناً تکرار نشده است و بدین جهت در این جا حد وسط به صورت یکسان تکرار نشده است.

منطق (شاهد «گواه»)

۱۵۱-

(کتاب جامع، قضیه حملی، صفحه‌ی ۵۶ کتاب درسی)

در منطق به نهاد جمله «موضوع»، به مسند آن «محمول» و به فعل ربطی (اسنادی) «رابطه» می‌گویند و سور قضیه، کلمه‌ای است که دامنه مصادیق را معین می‌کند که در قضیه مذکور در صورت سؤال کلمه «هر» می‌باشد و نهاد این قضیه «موجود خاکی» و «فناپذیر» مسند آن است.

۱۵۲-

(کتاب جامع، قضیه حملی، صفحه‌ی ۵۸ کتاب درسی)

اگر موضوع یک قضیه، مفهومی جزئی باشد، آن قضیه شخصیه است، اما اگر موضوع قضیه، مفهومی کلی باشد، آن قضیه محصوره است.

۱۵۳-

(کتاب جامع، احکام قضایا، صفحه‌ی ۶۵ و ۶۶ کتاب درسی)

رابطه «تداخل»، بین قضیه موجبه کلی و موجبه جزئی و میان سالبه کلی و سالبه جزئی برقرار است. در دو قضیه با تغییر کمیت قضیه و ثابت نگاه‌داشتن کیفیت آن، می‌توان به متداخل آن قضیه دست یافت.

۱۵۴-

(کتاب جامع، احکام قضایا، صفحه‌ی ۶۹ کتاب درسی)

در مثال آورده شده در گزینه «۲»، در جابه‌جا کردن اجزای قضیه، قاعده عکس مستوی به درستی رعایت نشده است؛ چون موجبه کلی را به موجبه کلی عکس کرده است. پس دچار مغالطه «ایهام انعکاس» شده‌ایم.

۱۵۵-

(کتاب جامع، احکام قضایا، صفحه‌ی ۶۳ و ۶۵ کتاب درسی)

رابطه تناقض میان قضیه‌های «موجبه کلی و سالبه جزئی» و «سالبه کلی و موجبه جزئی» برقرار است. در رابطه تناقض، صدق یک قضیه، کذب قضیه دیگر را در پی دارد و کذب یک قضیه، صدق دیگری را، پس متناقض قضیه «بعضی حیوانات، تخم‌گذارند» می‌شود «هیچ حیوانی تخم‌گذار نیست» که کاذب است و متداخل این قضیه می‌شود «بعضی حیوانات تخم‌گذار نیستند» زیرا متداخل قضیه سالبه کلی، سالبه جزئیه است.

۱۵۶-

(کتاب جامع، قیاس اقترانی، صفحه‌ی ۷۲ کتاب درسی)

قیاس اقترانی، قیاسی است که از دو قضیه حملی که رابطه‌ی بین آن دو به وسیله جزء مشترک؛ یعنی حد وسط ایجاد شده باشد، تشکیل می‌شود به عبارتی موضوع یا محمول یکی قرین موضوع یا محمول دیگری باشد و اجزا نتیجه نیز در میان مقدمات پخش شده باشد.

۱۵۷-

(کتاب جامع، قیاس اقترانی، صفحه‌ی ۷۶ و ۷۷ کتاب درسی)

علامت‌گذاری در قیاس‌ها بدین ترتیب است که موضوع قضایای کلی‌ها را با علامت مثبت (+) و جزئی‌ها را با علامت منفی (-) نشان می‌دهند. در قضایای سالبه همه مصادیق محمول مورد نظر گوینده است که آن را با علامت (+) نشان می‌دهند و در قضایای موجبه برخی از مصادیق محمول مورد نظر گوینده است که آنرا با علامت منفی نشان می‌دهند؛ پس بدین ترتیب علامت‌گذاری گزینه یک این‌گونه است: هر الف + ب - است، بعضی ب - ج - است - بعضی ب + الف - است، هیچ ب + ج + نیست.

۱۵۸-

(کتاب جامع، قیاس اقترانی، صفحه‌ی ۷۶ کتاب درسی)

تشریح موارد نادرست:

گزینه‌ی «۱»: حد وسط در قیاس بعضی الف ... در هر دو مقدمه منفی است و شکل اول. در قیاس دوم هر سیاهی ... حد وسط در مقدمه اول منفی و در مقدمه دوم مثبت است و شکل دوم.

گزینه‌ی «۲»: در هر کتابی ... حد وسط در مقدمه ۱ و ۲ منفی است و شکل دوم. در قیاس بعضی مشاوره‌ها ... در مقدمه اول حد وسط منفی و در مقدمه دوم مثبت است و شکل اول.

گزینه‌ی «۳»: در مقدمه اول حد وسط مثبت و در مقدمه دوم حد وسط منفی است و شکل سوم و در قیاس هیچ ستاره‌ای متحرک نیست ... حد وسط در مقدمه اول محمول و مثبت و در مقدمه دوم حد وسط موضوع و مثبت می‌باشد.

۱۵۹-

(کتاب جامع، قضیه حملی، صفحه‌ی ۷۳ کتاب درسی)

هنگامی که حد وسط در مقدمه اول موضوع و در مقدمه دوم محمول واقع شود، «شکل چهارم» قیاس اقترانی به‌وجود می‌آید؛ مانند مثال گزینه «۴».

۱۶۰-

(کتاب جامع، قضیه حملی، صفحه‌ی ۵۸ کتاب درسی)

اگر موضوع قضیه، مفهومی جزئی باشد به آن قضیه، قضیه شخصیه می‌گویند؛ مانند قضیه «همه مردم ایران ۷۵ میلیون نفر»